

Täysistunto

Tiistai 25.9.2018 klo 14.00—17.09

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkömarkkinalain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 144/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 45 minuuttia. Mikäli puhujalistaa ei ehditä annetussa ajassa käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan tämän päivän istunnossa muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi. Jos keskustelu asiasta puolestaan päättyy ennen sille varatun määräajan päättymistä, siirrytään päiväjärjestyksen seuraavaan, 7. asiakohtaan.

Keskustelu

16.41 **Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee sähkömarkkinalain muuttamista ja eräitä siihen liittyviä lakeja. Tämä lakiesitys luo perustan tälle sähkökaupan niin sanotulle datahubille ja sen perustamiselle. Datahubin tarkoituksena on olla noin 3,5:tä miljoonaa sähkökäyttäjää koskeva keskitetty tietovarasto, jonka kautta sähköön vähittäismarkkinat tulevat toimimaan näillä näkymin vuoden 2021 keväästä alkaen. Pohjaa tälle datahubille on valmisteltu jo vuodesta 2014 lähtien. Silloin Fingrid yhdessä TEMin kanssa on lähtenyt tätä valmistelemaan, ja sitten on päädytty tähän toimintamalliin.

Suomihan on ollut edelläkävijä sähköön markkinakilpailutuksessa. Muistaakseni jo vuonna 95 sähkömarkkinat avattiin kilpailulle, ja sitten vuosina 96—98 Suomi mahdollisti ensimmäisten joukossa kilpailun. Sähkötoimitukset jakeluverkkoihin laajennettiin myös tiedonvaihdon mallin avulla, sekä Suomi otti yhtenä prioriteettina käyttöön etäluettavat kulutusmittarit vuosina 2009—2013. Ja tällä hetkellä me olemme Suomessa maailman kärkeä juurikin näiden etäluettavien mittareiden osalta. Eli tämä on niin kuin hajautettua tiedonsiirtoa ollut sähkömarkkinatoimijalta toiselle, ja nyt tässä on tarkoitus keskittää nämä sitten Fingridin alaiseen toimintaan, jota tulisi sitten valvomaan myös Energiavirasto. Eli tämä on nyt aikamoinen harppaus, teknologinen harppaus, sähkömarkkinoilla, eli ollaan siirtymässä yli 20 vuotta palvelleesta järjestelmästä tähän datahubiin.

Sähkökaupan datahubia koskeva lainsäädäntöhanke on osa Sipilän hallituksen hallitusohjelman painopistealuetta Biotalous ja puhtaat ratkaisut. Hanke kuuluu hallituksen kärkihankkeisiin eli tähän Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti -hankkeeseen, ja se on osa Sipilän hallituksen vuoteen 2030 tähtäävän energia- ja il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2018 vp

mastostrategian toimeenpanoa. Datahub-uudistus on hallituksen energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoa, ja se tulee edistämään älyverkkoja ja sähkön kysyntäjoustopien kehittämistä, mikä parantaa palveluja sekä lisää kustannus- ja energiatehokkuutta. Kysymyksessä on merkittävä teknologinen sähkömarkkinauudistus, jonka vaikutus ulottuu kaikkiin jakeluverkoissa toimiviin sähköntuottajiin ja vähittäismyyjiin ja kuluttaja-asiakkaisiin.

Datahub tulee olemaan toiminnallisesti sähkön vähittäismarkkinoiden kannalta kriittinen palvelu, jossa myös säilytetään ja käsitellään suurta joukkoa asiakkaiden henkilötietoja, yritysten liikesalaisuuksia ja muuta kaupallisesti tärkeää tietoa. Datahubin tietoverkkoriskit on tiedostettu valmistelun alkuvaiheesta lähtien, ja niihin on varauduttu huolella jo tähänastisessa valmistelussa. Niihin tullaan panostamaan myös tietojärjestelmähankinnoissa.

Jatkossa saamme omat kulutustietomme datahubin palvelun kautta, myös sähkölaskumme tulevat perustumaan näihin selvitettyihin toimitustietoihin. Datahubia voi hyvällä syyllä kuvata kaikkien suomalaisten omaksi palveluyhtiöksi.

Tuohon taustaluvuiksi: Meillä on tässä todellakin 3,5 miljoonaa asiakasta, sähkönostajia, sähkökäyttäjiä. Meillä on noin 80 verkonhaltijaa ja noin 100 sähkömyyjää. Eli jos ihmiset vielä muuttavat alueelta — noin miljoona ihmistä muuttaa vuosittain — niin siitä tulee muutoksia, plus sitten noin 200 000 henkilöä vuosittain vaihtaa sähköyhtiötä. Eli tämä kaikki informaatio tulee olemaan tämän datahubin taustalla. Tässä on taustalla myös se, että tässä tullaan sitten sosiaaliturvatunnuksen taakse menemään, niin että pystytään erottamaan, ja kuten tuossa äsken kerroin, yksi kriittinen tekijä on tämä tiedon kerääminen, ja tässä todellakin vakavalla mielellä tehdään tätä, ja on tehty, ja valmistellaan tätä turvajärjestelmää tietoriskien osalta.

Toivon tällä hankkeelle eri hyvää keskustelua meidän talousvaliokunnassa, ja siellä kuullaan sitten asiantuntijoita ja otetaan lisätietoja.

16.46 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Pirttilahdelle hyvästä esittelystä. Valitettavasti ministeri ei itse ole paikalla. Mutta tosiaan talousvaliokunnassa tätä käsitellään, ja kuten edustaja totesi, tämä koskettaa miljoonia suomalaisia. Siinä mielessä, vaikka tämä nyt kuulostaa hyvin teknisluontoiselta, tällaiselta datahub-hankkeelta, kuitenkin on kysymys sellaisen järjestelmän rakentamisesta, joka on hyvin oleellinen ihan samalla tavalla kuin mikä tahansa tietojärjestelmähanke, jossa me suomalaiset emme välttämättä viime aikoina ole kovin hyvin onnistuneet.

Mutta syy, miksi minä pyysin puheenvuoron, on lähinnä se, että kuten edustaja Pirttilahdikin on tehnyt, me olemme molemmat Pohjoismaiden tasolla näissä samoissa sähkömarkkina-asioissa tehneet viime vuosina paljon töitä. Tietysti niin Ruotsi, Tanska kuin Norjakin tekevät omia ratkaisujaan. Monessa maassa ollaan meitä edellä, ja Ruotsikin on tulossa sieltä mukaan. Käytännössä olisin toivonut ministeriltä — hän ei ole nyt tässä paikalla — sitä, että nyt kun näitä tietojärjestelmäratkaisuja tehdään, niin meiltä löytyisi myös kotimaisia toimittajia tähän tietojärjestelmäpuoleen, ettei meille ehkä kävisi niin vanhanaikaisesti kuin esimerkiksi sote-puolella, jossa me olemme, voisi sanoa, amerikkalaisten softantoimittajien, tietojärjestelmätoimittajien, armoilla ja lopputulokset eivät aina ole olleet kovin hyviä. Eli siinäkin mielessä toivon, että tämä on myös laaja elinkeinopoliittinen kysymys, miten näin monen miljoonan ihmisen tietojärjestelmäratkaisu, sähkömarkkinaratkaisu, datahub-ratkaisu, tehdään kotimaisin voimin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2018 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.